

SZERKESZTŐSÉG

hova
a lapba szánt kéziratok
reklamációk
küldendők

Székelyudvarhely,
ev. ref. papi lakás.

Előfizetési pénzek,
Becsek Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely
Árpád-utca 3.

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ: NAGY KÁROLY , ref. theol. tanár.	KIADJA: Az Erdélyi Ref. Egyházkerület »Egyházi Értekezlete«	Megjelenik: minden vasárnap egy iven. ELŐFIZETÉSI ÁR: Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor. Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fil.
FELELŐS SZERKESZTŐ: VAJDA FERENCZ , székelyudvarhelyi ref. pap.		

A háboru.

Különös jétéka a sorsnak, hogy a körülbelől ezelőtt három évvel Hágában, a nemzetek képviselőinek részvételével tartott békekonferencia, mely az országok és a nemzetek által tetemes pénz- és véráldozattal fenntartott hadseregek eltörlését célozta, éppen Oroszországból, éppen az orosz cártól indult ki. Mint a béke, a nagy világbéke fehér galambja járta be akkor a hatalmas csár neve a világsajtót. Azonban a világbéke csak ideál maradt, mert még jóformán be sem fejezte a békekonferencia tanácskozásait, már kitért az angol-bur háboru, melyet egy ugy szellemileg, mint anyagilag hatalmas, gazdag nemzet vivott meg egy szegény, elcsigázott, békeszerető néppel, hogy azt leigázza, szabadságától megfossa. Ennek a háborunak a vége az erő győzelme lett. Hol pedig az erő győz, ott az igazságot hiába keressük.

És most alighogy elnémult a lelkes burcsapatok csatakiáltása, megdördültek a Japán-tengeren az orosz-japán hajók ágyui, és hirdetik a nagy művelt világnak — *a világ békét!*

Nincs nemzete széles e világnak, mely lételet, sorsát vérrel ne irta volna be a világtörténet lapjaira. És viszont nincs nemzet, mely lételeért, szabadságáért több vért áldozott volna, mint a magyar. Ezer évnek dicsőségteljes küzdelme hirdeti a magyar faj- és szabadságszeretetét, de ezek a harcok mindig önvédelmi harcok voltak, s mikor védte a török-tatár ellen országát a magyar, ugyanakkor védbástyája volt a keresztyénségnek. Küzdött a magyar szabadságáért, hazájáért, nyelvéért, de hiu terjeszkedési vágyból nem áldozott egy csepp vért sem soha. És ezt törvénybe is

igtatta akkor, midőn kimondotta, hogy az akkori magyar nemesség az ország határain kívül nem köteles harcolni, tehát csak itt benn, bérczes hazáját kell, hogy védelmezze a küllellenségtől.

És mennyire szent minden csepp vér, mely a szabadságért, a haza védelméért hull, annyira elítélendő az a véráldozat, melynek célja valamely nép leigázása. A mostani háboruknak célja pedig nem más, nem is lehet más. Hiszen az csak természetes, hogy minden nemzet ur akar lenni a saját hazájában. Idegen beavatkozást nem tűr. És ezt nem akarja megérteni a művelt Európa. Most, midőn minden néptörzs nemzetté alakulva, megalkotta a maga nemzeti államát, megjelölte annak határait, természetes, s önként jön, hogy a háboruk célja most nem lehet egyéb, mint a terjeszkedés, azaz, hogy az erősebb állam a maga uralma alá vonja a gyengébbet. És ezért van az a borzasztó vér- és pénzáldozat. A tudomány, a haladás is ennek a szolgálatába szegődött, midőn a harcoló eszközöket folyton fejlesztve, tökéletesítve, ma már borzalom még olvasni is e romboló pokoli gépek munkáját, melyek Isten legnemesebb teremtményét vannak hivatva pusztítani.

A találmányok egész sora a felvilágosodást, a haladást hirdeti, s hogy van az, hogy mégis az ember embertársaira nyers erővel tör, minden cél nélkül, szívében azzal a vágygyal, hogy életét kioltsa? Erre nehéz a felelet.

Azonban ilyen körülmények között a világbéke magasztos eszméje még sok ideig csak remény, kegyes óhajtás marad, mely után hiába esedezik a hívők egész serege. Csak álmodunk, most arról a boldog korról, midőn e földön örökös béke honol, mikor a harcz a nemzetek és népek között az eszme fegyverével vivatik. Addig

pedig foly a vér, foly a harc szakadatlanul, mert hiába haladunk a felvilágosodás útján, ereinkben ott van a Kain vére, mely gyűlölségre vezet, mely szítja ember és ember között az örökös háborút.

Csiki Albert.

183. Ének.

Mindenható! leborulva
Dicsőítjük szent neved;
Lelkesedve, felbuzdulva
Áldjuk Istenségedet,
Egy porszemben bölcsességed,
Egy csepp vízben dicsőséged
Egy iránt kitetsző nagy
Mindenikben jelen vagy.

A kis madár kellemetes
Dala téged magasztal,
A mennydörgés rettenetes
Szava nagynak téged vall;
Kebünk csendes sóhajtása
Vagy a szélvész sikoltása,
Azt hirdetik, ó! Isten,
Hogy te vagy a végetlen!

Járjátok a templomot.

(Folytatás.)

De van még egy másik sarkalatos hiánya a vallásos nevelésnek. S ez a nevelő intézetekben rejlik. Ott minden egyébre tanítják a növendékeket — tudják a kétszer-kettő négyet, az alanyt és az állítmányt — de a vallásos érzületet vilá-

gért sem oltják olyan jól sziveikbe, s nem értetik meg vele úgy, hogy mi az Isten és hogyan és miért kell őt imádni? Pedig ez lenne az első tudomány! Tanítják ugyan a vallást is, de miért nincs meg az erkölcsös eredménye is? Azért, mert vagy igen tulcsigázzák előtte felfoghatatlan szentekkel, Pál, Péterekkel, vallási történetekkel esztét, s így értelmetlen rajongót nevelnek belőle, vagy éppen keveset tanítanak neki az Istenről, az ő bölcsességéről és mindenhatóságáról s e helyett megtanulja a vak és sánta erkölcsös meséit, vagy hogy hogyan ment Jézus számarháton Jeruzsálembe. Hát ez is szükséges ugyan és jó tudni, de mindennek előtt több ideig az Isten lényével, szeretetével, mindenhatóságával és bölcsességével kellene foglalkozni; s azzal, hogy a vett jókért hogyan tisztelhetjük, s miképpen kell őt imádni s miért járjunk a templomba stb. Ezeknek helyes ismerete után következnek az Istennek szentelt ünnepnapok megismertetése; a Krisztus cselekedetei s emlékezetének szentelt napok jelentősége és fontossága De kérdezzenek meg csak akárhányat, hogy miért ünnepezzük a vasárnapot, vagy mások az Úrnapiját, — az áldozó csütörtököt, bizony még sokáig gondolkozik, míg kitalálja!

Ugy lenne a helyes, ha az iskolák növendékei egy-egy nagyobb vezetése alatt este-reggel imádkoznának! Így és ezeknek gyakorlásával igen szép erkölcsös sikereket érhetnének el s a növendékek több tudományt, műveltséget hoznának magukkal a nagyobb és fontosabb életiskolába. Az emberek így jobban tisztelnék egymást s talán nem volna annyi visszaélés közöttünk. Avagy egy bizonyos tekintetben a sok társadalmi egyenetlenségnek, huza-vonásnak, irigységnek is nemde a

TÁRCZA.

Gál Sámuel emléke.

(Folytatás.)

»Az igaz ember hitből él« mondja az irás (Rom. I. 17.) A teljesség kedvéért mi hozzá tehetjük, hogy: az igaz ember *igaz hitből él*.

Hogyan? Hát van *hamis hit is!*?

Igen. Van *tévhit is*, van *babonás — hit is*.

A hit alatt nem értünk egyebet, mint azt a legbensőbb meggyőződést, — mely az embert áthatja, cselekedetét irányítja, életére bélyegét rányomja. A keresztyén hitet, mely *egyedül igaz hit*: ezenkívül még az is jellemzi: hogy Istenre is irányul. Az eszményi világot összeköti a földdel; minden dolgot egy magosabb néző pontról néz.

Hamis hit az, mely a *Teremtő helyett, a teremtett dolgokra* irányul: mikor is a lelkiismeret és az ész helyét, rendesen a vér és az indulat foglalják el. Teremtett dolgok alatt értsük akár az *Aranyborjut*, akár az *Önzést*, akár az *Élvhajhászást*, akár a *Kegyellenkedést*, akár a *Közönnyt* — a szent dolgok iránt, — akár a *Könyelműséget* melynek jelszava ez szokott lenni: »egyél, igyál

én lelkem, maholnap ugyis meghalok« vagy pedig: »nem is ur, ki nem tékozol, kinek adóssága nincsen« satöbbi. Az ilyen ember elkábíthatja magát — de nem érzi, és nem élvezi soha *Istenbékéjét*, — mert ez csak az igaz embernek szokott jutalma lenni: az ő jócselekedetéért, és az ő kötelessége hű teljesítéseért.

Mutasd meg a te cselekedeteidet, és abból megismerem a te hitedet — és hitedből megmondom, hogy ki vagy, mondja az irás.

Gál Sámuel cselekedetei jók és nemesek voltak, mert neki igaz hite volt. Az a hit lakott benne, mely élt a Krisztusban, a kiról írva van: »széjjel járván jót tett mindennel.«

Minden ember annyit ér, a mennyit használ; és minden ember annyit használ, a mennyi akarat van a jóra és mennyit körülményei megengednek. Az akarat tőlünk függ, de körülményeinket az Isten adja, az ember legfőleg csak módosíthat rajtuk. Ki szülessen hercegi rangban és vagyonban és ki szülessen egyszerű napszámosnak, ezek valóban tőlünk nem függő dolgok. Az isteni kegyelem nyújtja azt az ő bölcsessége szerint. Emberi akarat — és isteni kegyelem összehatalálkozása: tesz a jó és nagy embert. E kettőnek az ellentéte: Szüli a rosztat és a gonoszt.

Ennélfogva, igazaknak találjuk a szentkönyv szavait, hogy: »a kinek sok adatott, attól sok is

felebaráti szeretet s egymás iránti jószívüségét hirdető vallásosság az oka?

De igen, csak hogy az okot mindig másban keressük s feledjük, hogy a béke angyala elszállt közülünk s az egyet nem értés szelleme vezet tetteinkben. Nem mondom, hogy vallástalanok vagyunk, sem azt, hogy tulbuzgó vallásos rajongók legyünk, hiszen nem volt idő, mikor ékebben és lelkesebben hirdették volna az erkölcsös, istenes élet igéit, mint ma; szebb és szivrehatóbb hangokban sohasem szólottak a szeretet, jóság és kegyes élet törvényei, mint napjainkban. A templomba is eljárunk, de mégis nem vagyunk ezekhez mérten elég vallásosak, s nem gyakoroljuk úgy a vallás törvényeit amint kellene.

Szomorú dolog az, amidőn a kegyes keresztényeknek tartott hiveket a törvény kell, hogy vallásos érzelmekre ébressze s megparancsolja, hogy egy héten legalább egyszer szakítsa el magát a földiességtől s ne szorgalmatoskodjék a holnapi napról, mert meg van írva: »Hat napon hűen dolgozzatok, de a hetedik az én napom, imádságtok akkor hallom.« Hiszen egész héten eleget lehet munkálkodni s egy napot önkényit szívből és lélekből lehetne szentelni Istennek és a vallásos dolgoknak. Mily szép volna, ha ilyenkor buzgó lelkekkel telne meg az Isten háza, s ott közös imába foglalnók hála érzelmeinket s úgy röpítőn az egek urához mindazon számtalan javaiért, melyekkel minket bősz mértékben megáld s vezérli sorsunkat, mely által majd egy jobb sorsra lehetünk érdemesek. Oh jertek és járjátok a templomot, lebegjen mindig lelki szemek előtt az Isten s legyetek vallásosak!

(Vége)

Bartók Béla, ref. lelkész.

kivántatik, a kinek pedig kevés, attól kevesebb.« (Luk. XII. f. 48. v.) »Oh nagy föladatot ruházott Isten a gazdagokra, mondja a költő. Egy nap alatt annyi jót tehet, mint más egész életében sem. Tehet nagygyá, gazdaggá, művelté, boldoggá gyülekezetét vagy nemzetét, s még a menyországba sem egyedül megy fel, oda is százakat, ezreket vihet fel magával.« (Jókai: Kárpáti Zoltánban). És viszont megfordítva is áll a tétel. Mójukban áll sok rosztat is tenni a gazdagnak. — Ezért hangsúlyozta Jézus: »Könyebb a tevének a tüfökán átmenni, mint némely gazdagnak az Istenországába jutni.«

Ámde a szegénysorsban levők se csüggedzenek, hisz az ember jósága, erkölcsi értéke, és az ebből folyó üdvösség-érzete, voltaképpen a jó lelkiismeret által szabályozott akarattól függ. A jó lelkiismeret pedig a jónevelés adja. Hiv, igaz, és buzgó munkálkodással tölteni be azt a helyet, azt a kört, melybe minket a gondviselés helyezett, legyen bármily szerény kör is az különben, ebben áll emberi hivatásunk. Már pedig:

Legnagyobb czél itt a földi létben:

Ember lenni mindig, s minden körülményben.

(Arany János.)

Légy ember akkor is, ha a jóllét napja süt le rád, légy ember akkor is, ha a sors vad villáma csatog körülöd. — Ilyen embert keresett volt bölcs

Isten igéje.

— A böjti harc. —

Luk. 11. 23.

»A ki velem nincs, az ellenem vagy.« — Jézus e szavával teljes odaadást kíván, az ő hiteitől. — De ez az odaadás nem abban rejlik, hogy bizonyos ételektől tartoztassuk magunkat, hanem abban, hogy távol tartva magunkat a testiség gyönyöreitől; a Jézus Krisztusban való lelki életben keressük a mi örömünket. Ebben pedig teljes odaadást kíván az Ur. Két urnak nem lehet szolgálni. A világ és Isten két különböző ur. — Ha csak fél szívvél törekedünk Isten országa után, a másik féllal pedig a világgal kaczerkodunk, — ilyen szolgálattal nem elégszik meg az Ur.

Két hatalom harcol minden ember lelkéért. A világosság és a sötétség fejedelme. — Te az enyém vagy, — így szól a világosság atyja: nem akarom, hogy egy lélek se vesszen el, hanem azt óhajtom, hogy az örök életet nyerje el mindenki. Nem arannyal és ezüsttel váltottalak meg, hanem véremmel, szól Isten lelke s azt akarom, hogy üdvözülj általam. De megszólal a másik hatalom is. Minden erővel le akar taszítani az isteni magaslatról a bűnök porába s a halálnak éjszakájába. Azt mondja, ez a te világod, mert ama másik a világosság országa csak álmokép, csak kápráztató tüzi-játék. »A földhöz tartozól, mert a földből való vagy; — a porban van a helyed. Mutatja ezt a te földi természeted, száz féle földi hajlamod és szenvedélyed, a melyektől nem tudsz megszabadulni. Igazoják ezt a sötétség cselekedetei, a melyeket véghez vittél s a melyeket nem

Diógenes, midőn fényes nappal is lámpát gyújtott volt. Hál' Istennek — ilyen emberek számosan vannak még ma is. Ma bizonyára számosabban vannak mint régen, mert hisz az emberiség a fejlődés útján van — utól akarva érní: eszményképét a Krisztust. Ma számosabban vannak mint régen, kik nemes önértéssel magukra tudják alkalmazni a költő szavait:

Dicső anyám! mégis ha látnád
Mi bölcs törővé tett végzetem,
Mily hiven betöltém tisztemet
Nem tartanád te fájdalomnak
Még egyszer szülni engemet.

(Sárosi Gy.)

A lelkipásztornak különös helyzete van, mert neki a *hegyen épített városhoz* kell hasonlítania, melynek fénye messze látszik, hogy látván az emberek az ő cselekedeteit, dicsőítsék a mennyei Atyát. (Mát. V. 9.) — Egy protestáns papnak lelki gazdagságával kell fényleni: mert a világi gazdagságból, nagyon is szerény mértékkel merített ki részére, minthacsak arra akarna bizonyítani lenni, hogy isten országa, nem e világból való. — Más ember ugyanazon körülmények között gondmentesen, még egy magában sem tudna megélni. Egy református lelkipásztornak rendesen egy kisebb és egy nagyobb nyájról kell egyszerre gondoskodnia. Kiseb nyája az ő *családja*, mely rendesen számos tagból áll, és a melyet állásához

lehet már többé helyrehozni. A föld porához tartozól, ott van a te hazád, — tovább nem emelkedhetsz.« Így szól a sötétség fejedelme.

Minden ember életén keresztül átvonul a kettős harcz. Annyi bizonyos, hogy a gonosznak is meg van a maga országa, a melynek tagjai egymással össze tartanak. Szolgái is vannak, a melyek az egész világ felett szétterjesztik veszedelmes hálójukat. Lépjen az ember bárhová, mindenütt találkozik vele. A legmagányosabb pusztában, a legtávolabb eső szigeten, a legnépesebb városban, s a legelhagyatottab faluban egyaránt láthatjuk a gonoszság nyomait. Ez szomorú tény, melyet letagadni nem lehet.

A gonosz ellenség nem hátrál meg oly könnyen. Ha visszavertük, ha legyőztük, — mindig visszatér ajtónkhoz s igyekszik lakásunkba lopodzni és helyet akar foglalni szivünkben. — Elmult örömeink régi emlékei feltámadnak lelkünkben s édes csábítással csalogatnak a bűnre. Gondoljunk ilyenkor Jézus szavára: *A ki velem nincs, az ellenem vanon. — Ha vele küzdünk, vele győzünk is.* »Vigyázzatok és imádkozzatok.«

Az emberi sziv olyan mint egy utmelletti vendéglő. Nyitva van mindenféle benyomásnak, — tárt kapuin bemehet a jóság is, bevonulhat az Ur az ő apostolával, mint hajdan Zakeus idejében. De nyitva van a gonoszság számára is, bemehetnek oda a rossz gondolatok, a könnyelmű érzelmek, az alacsony szenvedélyek. Ezek a tisztátalan vendégek aztán össze rombolják a lelket, ha még idejében nem verjük ki az ellenséget.

De hasonló az emberi sziv egy elhagyott házhoz is, a honnan a házi gazda kiköltözött s a hol a szolgák is mélyen alusznak. Vajon nem

méltóan fenntartani és neveltetni lelkiismerete is sugalja, de a világ is megvárja tőle. — Ámde amellet gyülekezetének tagjait sem szabad elhanyagolnia, mert ki van adva a vezértől a parancs: »A jó pásztor az ő életét adja az ő juhaiért.« (Ján X. 11.) Szinte ember feletti munkát kell végeznie a türelem és kitartás segélyével, hogy elérhesse a legnagyobb földi célt: »ember lenni mindig, s minden körülményben: hogy elmondhassa magáról az emberek előtt ő is az Ildvezítő szavát: « példát adtam nektek, hogy a mint én cselekedtem, ti is úgy cselekedjete. (Jan. XII. 15.).

Gál Sámuel e kettős feladatát híven oldotta meg az isteni kegyelem segélyével. Bőséges jutalma meg is lett érte már földi életében, mert családját illetőleg beteltek rajta a zsoltár író szavai: »Boldog leszesz és jól leszen dolgoz. A te feleséged mint a termő szőlő a te házában. A te gyermekeid mint az olajfának ágai a te asztalod körül. Ime így áldatik meg a férfit ki az Urat féli.« (128. zsolt. 2—3.).

Heted magával dicsérte azt Urat — kit egynek kivételével már életében mind illendően elhelyezett: fenntartó oszlopokat szolgáltatva bennök és átaluk a haza fennmaradásához.

Gyülekezetének szivébe öt évtizeden át hintette az evangéliumnak drága magvait. És mun-

fordul elő a keresztyén ember életében az az eset, a mikor a lélek szórakozott, a lelkiismeret alszik, az ima s az Isten igéjének fegyvere a falon függ használat nélkül, a mikor az örizetlen szivbe akadálytalanul lopodhatnak be a rossz hajlam és szenvedély? A házigazda nincs otthon s a szolgák alszanak. — Ez a legveszedelmesebb pillanat a lélekre nézve.

Megtörtént ez Dáviddal is. — Az ő szive Isten temploma volt, a hol az imádság balzsam cseppjével gyógyult be a seb. Még nála is előfordult az, hogy a házi-gazda nem volt otthon. Olivastátok az 51-ik bűnbánatos zsoltárt, a melyet akkor énekelt, a mikor Náthán próféta szemére vetette az ő bűnét, házasságtörését. Bizony még a fenköltebb lelkü embernél is vannak vigyázatlan pillanatok, a mikor a gazda nincs otthon s a szolgák alusznak. Így járt Péter is. Igen korán tette fel saját homlokára a dicsőség babékoszoruját, a mikor azt mondta Jézusnak: »Uram, ha mindenki elhagy téged, én nem hagyalak el.« Nézzétek csak néhány óra mulva őt, mily keserves sírással távozik a főpap palotájából miután megtanulta azt az igazságot, hogy a ki áll, az vigyázzon, hogy el ne essék.

Ezért vigyázzon mindenki, hogy el ne buk-jék, mert az ellenség erős, s a sziv gyenge.

A büntetés után oly nehéz a felkelés. — Miért oly veszedelmes, ha a beteg visszaesik a régi bajába? Azért mert a beteg természete elvan gyengülve, az orvosság nem hat reá, az eltom-pult szervezet nem gyógyul meg tőle. Miért veszedelmesebb kertünkben a májusi fagy, mint a februári? Azért mert a tavaszi fagy millió apró rü-gyet öl meg, melyek februárban még nem kelnek

kája nem volt hiában való az Urban: mutatták ezt a hála és kegyeletnek ama nyilvánulásai a mely koporsóját körül fogta. Szomoruan állta körül ravatalát, gyülekezetének apraja: mintha mondanák: »elesett a mi fejünknek koronája« (Sir V. 16.) Megadta a végtisztességet Vajda-Hunyad városának egész értelmisége — felekezeti kölömb-ség nélkül. — Nem a külső fény, hanem az érdem iránt önként megnyilatkozó tisztelet hozta együvé az embereket.

A sziv önkéntes adománya volt, ama két diszes koszoru is, melyet gyülekezet és egyház-tanács — külön külön tett le a halott lábaihoz. Mint régen a nagyokat, úgy őt is közköltésen temette el a közszeretet.

Hisszük, hogy könnyű lesz számadása az Örök-bíró előtt: elmondva magáról az apostól szavait: »A hitet mindvégig megtartottam, futásomat elvégeztem (2. Tim. IV. 8.)

Egy is a kicsinyek közül el nem veszett a kiket reám bízta:

Add meg nekem érte:

Az igazaknak ígért jutalmat!

Az örökéletet add meg!

Fogadj bé magasabb haléködba engemet.

(Vége.)

Papólczi Tamó Gyula.

ki. — Így van a lelki életben is a bünbe való visszaesésnél is. A lélek elgyengül, mint az ismételt betegségnél; a lelkiismeret tompább, az akaratérő lanyhább lesz. A lélek szárnyai felemelkednek az ég felé, de nemsokára lankadva hullnak vissza a föld porába s mint Ikarus viaszos szárnyai elmerülnek a bün tengerében. — A legjobb gyógyszer sem használ. Isten ígéje nem hatja meg az eltompult lelkiismeretet. Minél többször vétkezik, annál inkább megszokja az ember a bünt.

Vértezzük fel magunkat az ellenség ellen! Álljunk az Üdvözítő mellé! Az evangelium a legbiztosabb fegyver a gonosz ellen. — Jegyezzük meg jól. »A ki velem akar élni s üdvözülni, annak velem együtt kell harcolni. Ez a rövid mondat megmutatja, hogy ki az igazi keresztyén.

Kirdly Béla.

192. Ének.

Te benned bizni, ó! áldott istenség,
Drágább ez a kincs minden földi jónál,
Mert, ha felettünk te nem országolnál,
Hová lennénk, mit érne a mindenség?
Homály körültem, bennem félelem,
Magam ha Isten nélkül képzelem.

De van Istenem, kire bátran nézek,
Mert erején állnak fenn a világok,
A kit hittemmel ott is megtalálok,
Hol ellenem törnek a zugó vészek;
Egyszerre lát ő multat és jövőt
S nincs rejtve sorsom szemei előtt.

Hazai krónika

— 1904 márcz. 16. —

Országgyűlés. Harcias hangulatban kezdődött meg az elmúlt hét elején az országgyűlés tanácskozása, de hála Istennek, békességgel végződött. A mit senki se hitt, hogy *Tisza* indítványa után, a béke megtörténjék: ime megtörtént, s az ország megszabadult az obstrukciótól. Lesz sorozás, lesz adószedés, lesz törvényes állapot.

A nagy eseményt megelőzőleg, márcz. 7-én Kuen-Héderváry Ófelsége személye körüli miniszterre történt kinevezését jelentette be az elnök, a mit *Ugron* és *Polonyi* nem vettek tudomásul. A többség meghajolt a Felső akaratára előtt. Márcz. 8-án javában folyt az obstrukció; tanácskozás nincs. Márcz. 9-én *Tisza* miniszterelnök hosszabb beszédben indokolja meg, hogy miért kell a házszabályokat megváltoztatni. Meg kell menteni az országot a végromlásától, már is elég kárát vallotta ez ország a céltalan küzdelemnek. *Ugron*, *Rátkay*

és *Lengyel* hozzá szólásai után szavazás volt a felett, hogy kitűzzék-e tárgyalásra a *Tisza* indítványát. De az elnök félbeszakította, mert nem volt jelen a kormánypárti jegyző, ki az igennel szavazókat jegyezze. Éppen e volt a szerencse, mert ha jelen lesz, a béke nem történhetik meg. Márcz. 10-én ugyanis újból kellett volna szavazni. A gyűlés elején azonban szót kért *Thaly* Kálmán az öreg kurucz és egy szívhez szóló szép beszédben arra kérte *Tiszát*, hogy vegye vissza indítványát, mert azzal békóba veri a szólásszabadságát. De kérte a harcoló ellenzéket is, hogy a haza érdekében tegye le a fegyvert. Gondoljon ama 70—80 ezer ember helyzetére, kiknek el kellett hagyni a családi tüzhelyet és ne folytassa tovább a nemzetet megölő, átkos küzdelmet. Szavai roppant hatást tettek. Nyomban felállott *Tisza* és kijelentette, hogy ha az ellenzék biztosítékot nyújt az 1903.

évi ujoncztörvény megszavazására rögtön visszavonja indítványát. Oriási éjenzés támadt erre: Éljen *Tisza*, éljen *Thaly*! minden száj azt kiáltotta. Elnök az ülést öt percze felfüggeszti. *Thaly* kezét szorít *Tiszával*. Mindenki örült csak az obszrukciós csapat volt meglepetve. Azonban ezek is észre tétek. A mint újra megkezdődött az ülés, rendre felállott: *Ugron*, *Zicsi*, a néppárt vezére, *Szentiványi* az Apponyi-törédék elnöke és kijelentették, hogy nem obstruálnak tovább. Ezzel egy nagy kő esett le a magyar nemzet szívéből, mely másfél év óta nyomta és gyöngítette erőnkét. A mi gyengeségünk pedig: Bécs erőssége így ért véget a történelmi nevezetességű gyűlés.

Márczius 11-én három óra alatt már letárgyalták részleteiben is az 1903. évi ujoncsozási törvényeket és 12-én hozzá kezdtek

az ideiglenes felhatalmazás (imdemnitás) megadásának a tárgyalásához. Hihető, hogy ez sem fog sokáig tartani.

A főrendiház ülése. Márczius 14-én a főrendiház elé került az 1903. évi ujoncsozási törvény. Itt már nem sokat vitatkoztak felette, hamarosan megszavazták. Ezen az ülésen mondták ki azt is, hogy a *Szász Károly* nyugalmazott püspök nevét törlik a tagok sorából és helyette *Antal* Gábor dunántuli ref. püspököt hívják be. Bejelentették Br. *Bánffy* Dezső lemondását is a főrendiházi tagságról. *Bánffy* ugyanis lemondott a főudvarmesteri állásról, s e minőségben megszűnt főrendiházi tag lenni.

A sorozás. Minthogy az ujoncsozási törvényjavaslat már elintéztetett: a honvédelmi miniszterium megtett minden előkészületet, hogy a sorozás már folyó hó 21-én kezdetét vehesse. A sorozás a közbeeső husvétüi ünnepek miatt egészen április végéig fog tartani. Az ujoncsozások csapataikhoz való bevonulása, miután a beosztást már

A JAPÁN MINISZTERELNÖK

előbb végrehajtották, május 9-én fog történni, mire a póttartalékosokat azonnal elbocsátják. A lovasságnál és tüzérségnél a loállományra való tekintettel a visszatartott legénységet előreláthatólag csak május végén bocsátják haza.

Világkrónika.

Japán orosz háboru. Az elmúlt héten a japánok nagyobb tengeri csatában újból megverték az oroszokat. Port-Arthur előtt volt a nyílt tengeren a borzasztó harc. Ez alkalommal több orosz hadi hajó elmerült. Egyik hajónak a legénységét a japánok vették fel és mentették meg a vízbe-fulástól. Természetes, hogy ezek hadi foglyok lettek. Mint a japán hajóhad főparancsnoka jelenti, japán hajó nem sérült meg egy se. A legénység közül hat meghalt s több megsebesült. A japánok célja most az, hogy Port-Arthurt beveggyék, és az orosz szárazföldi hadsereget hátulról is támadják. A szárazföldön még mindig csak az előkészületeknél vannak. Az orosz katonáknak rossz helyzetük van, úgy írják; sokan betegen, mások megfagyva érkeznek a harctérre. Az élelmezés is rossz. Annál nagyobb a japán katonák lelkesültsége. Minden egyes tengeri győzelem újabb erőt önt beléjük.

Egyházi élet.

Püspök beiktatás. *Baksay Sándor* ujonnan választott dunamelléki evang. reform. püspöknek a beiktatása ma, márczius 20-ikán történik meg Budapesten a kálvintéri templomban. A beiktatási szertartást *Antal Gábor* dunántuli püspök végzi, az egyházi beszédet *Papp Károly* budapesti pap tartja. Képviselve lesznek az összes református egyházkerületek. Az a kérdés, hogy a püspök Budapesten fog-e lakni, vagy megmarad jelenlegi székhelyén Kunszentmiklóson, még nincs eldöntve; a márcz. 21-én kezdődő egyházkerületi közgyűlés fog ez ügyben határozni.

Dr. Mezei Ödönné halála. Székelyudvarhely városát s abban az evang. ref. egyházat, dr. Mezei Ödönné sz. Jánosy Kornelia személyében súlyos veszteség érte. E hó 10-én halt meg ez a magas műveltségű, fenkölt gondolkozású ritka vallásos lelkű nő. Csupán negyvenhárom éves volt, s abból huszonegy esztendő a legboldogabb családi életre esik. Négy árva maradt: Ödön, Ibolyka, Nelli és Annuska, kik éppen most nélkülözik leginkább az édes anyai szeretet éltető melegét. Dr. Mezei Ödönné igen nevezetes szerepet töltött be Udvarhely város társadalmi életében. Mint a jótékony Nőegylet alelnöke mindig elől járt a nyomornak, a szenvedésnek enyhítésében, az árváknak megvigasztalásában. Református egyházunkban pedig a hithűséget, a buzgóságot, az áldozatkészséget képviselte abban a formában, mint a régi nagy asszonyoknál láttuk. Hűségesen eljárta a templomba, az egyházi estélyekre. S hogy templomunkat az elmúlt nyáron diszesen kijavit-

hattuk: arra nézve a kezdeményezés egyfelől éppen a Mezei Ödönné részéről jött. Maga nemcsak lelkesedett az eszméért, hanem gyakorlati kivitelét is a legbuzgóbban munkálta. Egyedül 318 koronát gyűjtött annak kijavítására, melynek egyharmada a saját és hozzátartozóinak adománya volt. A veszteség, kétségkívül nagy, de az isteni kegyelem még nagyobb. Isten vezette az ő életét. Isten akarata nyilvánult meg halálában is. Az ő vigasztaló szent lelke nem marad el a szomorúságban is, csak benne vetett hittel tudjuk elmondani: Atyánk! legyen meg a te akaratod. Temetése nagy részvét mellett 12-én délután történt meg. Emlékezete legyen áldott!

Egyházi estély. Székelyudvarhelyi református egyházunkban kedden, márczius 15-én volt a tél folyamán a nyolczadik és egyszersmint záró egyházi estély. Ezen estélyt márczius 15-ikének szenteltük. Így aztán eredmény és hatás tekintetében nemcsak elérte, hanem felül is multa a többieket, mert ezen nemcsak hitben lettünk erősebbek, hanem megerősödtünk a hazaszereteten is. Lefolyása a következő tárgysorozat mellett történt: 1. A gyülekezet éneke: Te benned bízunk. XC. Solt. 1. vers. 2. Elnöki megnyitót tartott *Vajda Ferencz* ref. pap. 3. Márczius Idusán *Kozma Andor*tól, szavalta *Gál Jenő* ref. kolleg. s. tanár. 4. Énekelt *Persian* Erzsike, zongorán kísérte *Baku Katalin*. 5. »A reformáció jelleme« czimen felolvasást tartott *Solymossy Endre* ref. koll. tanár. 6. Rákóczi Rodostóban, szavalta *Kovácsy Ernő*, zongorán kísérte *Molnár Margit*. 7. Zárszó. 8. Ének: Isten áld meg a magyart. Belépés ez alkalommal is ingyenes volt. Önkéntes adományokból 33 kor. 71 fillér gyűlt be, mely összeg, lejtve a csekély költséget, felerészben az Egyházi Értekezlet céljaira, felerészben pedig az agyagfalvi honvéd-émlék javára fog fordítatni. Az estély sikere a rendezőket: Dr. *Kovácsy Albert*nét és *Solymossy Ágnes*t dicséri.

Vallásos estély. Az érkávási ev. ref. egyház márczius 6-án rendezte a harmadik vallásos estélyt. A közönség elénekelt a XXXIII. zsoltárt, *G. Diószeghy Mór* lelkész felolvasást tartott a »Bibliáról és a bibliatársulatról«; *G. Diószeghy Erzsike* elszavalta *Petőfinek* »Szüleim halálára« cz. költeményét; *Mátéfi János* állami tanító egy népies elbeszélést olvasott fel »Gazdátlan szék« czimmal; ezt követte *Kovács Boriska* szavalata, előadván *Br. Eötvös* »Mégfagyott gyermek« cz. költeményét. Berekesztette az estélyt a XLV-ik zsoltár eléneklése. Megjelent az estélyen a kicsiny gyülekezetnek majdnem minden tagja.

Középlaki egyházunk márcz. hó 6-án magasztos biblia ünnepélyt tartott, melyen a hivek igen nagy számban vettek részt. Bizonyosága ennek az is, hogy a perselybe 3 kor. 40 fill. gyűlt össze, a Biblia Terjesztő Társaság részére. Egyszerű földmives emberek, ahol ilyen szépen áldoznak a biblia céljaira: ott, azoknak szívében bizonyára él is a biblia lelke, a Jézus Krisztus szeretete.

103. Ének.

Eusan zugnak a harangok,
Mintha velünk sirna hangjok,
Óh mert végső harczát vivja
Az Isten egy szülött fia!

A ki teljes istenséggel
S megharczol a sötétséggel,
Már keresztet vesz vállára
S halni megy a Golgotára.

Kegyesség útja.

— Egy részeges ember felhagy az ivással egy leányka beszédére. —

Két kis leányka igyekezett az iskolába, hogy onnan a templomba menjenek, mikor találkoztak egy részeg emberrel. Az egyik így szólott én nem akarok azzal a részeg emberrel találkozni, át megyek az ut másik felére.« »En meg szembe megyek és beszélek vele.« Az ember ezalatt egy kapu előtt leült az ott levő köre. Az utóbbi kisleány elment hozzá, megszólított és így beszélt »Nagyon sajnálom bácsi, hogy maga vasárnap reggel, ilyen jókor már olyan részeg. Maga nem tud eljöni a templomba pedig ott a Jézus Krisztusról olyan szép dolgokat beszélnek, a ki megbocsát a bűnös embereknek és magához fogadja őket — lehajolva gyöngéden megsimogatta a részegember arcát — »igen magát is szívesen fogadja.« Ezzel otthagya, elment az iskolába. Pár év múlva azon iskolába beállított egy uri ember ki felsőjét leteve és keztyűjét lehuzva, a tanító engedelmével beszélni kezdett. Beszédjében felhozta a részegember és a kisleány történetét.

Beszédje végén megkérdezte, hogy jelen van-e az a kis leány és ha ott van tegye meg azt a szíveséget és álljon fel. Egy felserdült csinos leány állott fel. Miután felkérte, hogy a padból jön ki az asztalhoz, kezét a vállára téve megköszönte azon gyöngéd szavakat, a melyeket a kapu alatt ülve hozzá intézett, mert ő volt az a részeg-ember. Neki köszönheti mind azt, ami jó érte azóta az életben.

Csulak Zsigmond

A parochiáról.

— II. Hová ülünk a templomban. —

Kalotai Péterné asszony kellő alázatossággal, de a képéből kikelve nyitotta be a tiszteletes ur ajtaját. Alighogy elvégezte a szokásos köszönést, rögtön ki is öntötte szive fájdalmát:

— Nagy sérelem esett rajtunk, kedves tiszteletes ur. Jól láthatta ezt a tiszteletes ur is, hiszen ott történt vasárnap az Isten házában. Az a jött-ment Kalósné leánya, aki eddig városon szolgált, csak most került haza és itt, mint valami nagyságos asszony, első asszony akar lenni. Már nem elég neki, hogy kiöltözött, a templomba is

az első székbe akar ülni. Oda ült vasárnap is. Nekem pedig hátra kellett szorulnom, majdnem az utolsó székbe. Ugy is szégyenlettem ott ülni, hogy alig vártam, hogy vége legyen a prédikációnak. Óh pedig, beh szép volt. Elhallgattam volna estig is. Azért jöttem, édes tiszteletes uram, hogy orvosolja ezt a sérelmet, amely rajtam esett és tiltsa meg Kalós Katinak, hogy többet ne üljön a mi székünkbe. Ha a tiszteletes ur nem ad nekem igazságot: egyenesen a püspök urhoz viszek panaszos levelet.

Pap. Láttam, édes Kalotai Péterné asszony, hogy maga vasárnap nem ült a szokott helyén a templomban. És szinte jól esett ezt látnom. Nem mondom, hogy a szemem már nem szokta meg hallgatóimat a maguk helyén. De, az is igaz, hogy későre szokta meg. Most a változatosság azért esett jól nekem, mert legalább az istenházában, *a szegényt a gazdag mellett láttam ülni.* Ha nem vettem volna észre azt a kis torzsalkodást, mikor beakart ülni, még azt hittem volna, hogy Kalotai Péterné asszony meg akarja mutatni, hogy az Isten előtt mind egyformák vagyunk. Csalódtam! Így van ez nálunk; így van ez másutt. A vagyonosok, akiknek czifra ruhájuk van, a templomban rendesen az első helyet foglalják el. Azt hiszik, hogy hátrább egy paddal imádkozni se lehet.

Kalotainé. Már látom, hogy a tiszteletes ur nekem nem ad igazságot . . .

Pap. De, éppen azt az igazságot akarom megmutatni, hogy a templomban mind egyformák vagyunk, mert mind Istennek vagyunk gyermekei és így egymás mellé testvéri szeretettel kellene leülni. Oh, milyen másképpen volt ez az első keresztyéneknél, kiket *a hitnek, a szeretetnek egysége kapcsolt össze.* Nem volt ott személyválogatás. Gazdag és szegény egymás mellett dicsérték az Istent. Aztán közösen költötték el a szeretet vendégségét. Olvassa el csak az Apostoli Csel. könyve IV. R. 32—37. verseit, s meglátja, hogy igaz, amit mondok. De, hát a mi őseinknél nem így volt-e? Árva Bethlen Kata gróf leány volt, de a cselédségével együtt ment templomba!

Kalotainé. Ma más világ van, tiszteletes uram. Ma mindenki megköveteli azt a helyet, mely őt méltán megilleti.

Pap. Ebben igaza van. S ha már a Krisztus evangéliuma nem hatotta úgy át az emberek lelkét, hogy legalább a templomban ez alól kivételt tegyenek: akkor én is azt mondom, hogy míg ezen idő eljő, a templomban a jó rendet meg kell tartani. El is ítélem Kalós Katit, aki érdemetlenül az első padba vágyódott. Magát pedig arra kérem, hogy követendő például ne Kalós Katit tekintse, hanem az ősök szép példáit. Minél gyakrabban késsék el a templomból, hogy ülhesen a szegények mellé, s így rendre eljő az Isten országa. Mit is mond Jézus: *Jaj, a botránkozónak, de nagyobb jaj a botránkoztatónak!*

Paulus

Mai képünkhöz.

A »Vasárnap« olvasóinak a japán miniszterelnököt mutatjuk be. Becsületos neve: *Taró Kacsura*. A mikadó (császár) után, a miniszterelnököt terheli a legnagyobb felelősség az ország sorsáért. Így tehát, egyrészt a dicsőség is az ő nevéhez fűződik, ha már győznek a japánok. A japán miniszterelnök különben katonai ember és tábornagy rangja van.

Vegyes hírek.

Tájékoztatásul. A »Vasárnap« négy első száma, mivel azt régi előfizetőinknek is megküldöttük, tekintet nélkül arra, hogy jelentkeztek-e ezen évre vagy nem, és mert ezenfelül még mutatványszámokat is küldöttünk szét: már kifogyó félben van. Ugyhogy teljes példánnyal nem szolgálhatunk. Előfizetéseket ezentúl csak ápr. 1-től kezdve fogadunk el. Ujjonnan belépő előfizetőinknek e havi számokat ingyen küldjük meg.

Az új énekes könyvből három jól ismert énekünknek az átdolgozását mutatjuk be. Ez a három ének a XXXIII. XXXIV. és LXXIII. dics. Olvasóink a közlött két első versszak által is megtehetik az összehasonlítást, hogy mennyiben sikerült az átdolgozás.

Elaltatott uriasszony. A napokban özv. Steiner Jozefin gazdag uriasszony a Temesvárról induló gyorsvonatra ült, hogy a fővárosba menjen. Nagyikindán egy csinos fiatal nő ült be az ő szakaszába s a két nő mihamar élénk beszélgetésbe kezdett. Félegyháza táján az özvegyasszony panaszkodni kezdett, hogy fáradt és álmos és arra kérte utitársát, hogy Budapest előtt keltse föl. Steiner Jozefin el is aludt és csak akkor ébredt föl, mikor a nyugati pályaudvarba beérkezett gyorsvonat kocsiait a pályaudvarból kitolták s mikor a vonatot tisztogató szolga a fülke ajtaját kinyitotta. A bágyadt asszony csak lassan tért magához s mikor sem utitársát, sem podgyászát nem találta, hamarosan tisztába jött, hogy meglópták. A kalauz állítása szerint a meglóptott nő utitársa Kőbányán szállt ki s minden kézi málhát magával vitt. A rendőrség azt hiszi, hogy Steiner Jozefint, akinek kára 5000 korona, utitársa altatta el, aki ismert vasuti tolvaj.

Gyujtogató vak ember. Hegyköz-Kovácsi községben tömérdek tüzeset volt. A gyanu egy Felföldi nevű hetven éves vak emberre irányult. A csendőrség vizsgálatba vonta az öreget, aki azzal fenyegetődzött, hogy: — megálljatok csak, mert még több tűz lesz! A nép, midőn az utcán meghallotta az öreg fenyegetődzését — rárohant és agyonverte. Lehetetlen, hogy e vén bűnös beszámítható állapotba lett volna.

Perczel Miklós halála. A Perczel-család nesztora, Perczel Miklós, Baranyavármegye és Pécs szab. kir. város nyugalmazott főispánja, 1848—49-iki honvédezredes, márcz. 14-ikén meghalt Baján, ahol nyugalma éveit töltötte.

Vasuti balesetek. Magyarországon a vasuti szerencsétlenségek meglehetősen ritkák s aránylag

igen kevés utas pusztul el balesetek révén. 1897-től kezdve 1902. végéig amaz utasok száma, akik vasuti szerencsétlenségek következtében haltak meg, évenként 5—11 között változott. 1902-ben ilyen haláleset 9 történt. Így tehát, az említett esztendőben 5,864.560 utasra esett egy halálos kimenetelű baleset.

Az orosz hadseregben legujabban a tüdővészes katonák száma aggasztólag szaporodik; a létszámnak közel két százaléka tüdőbajos. A kelet-ázsiai harcztérre vonuló csapatokat pedig a hagymáz tizedeli, mit első sorban a hiányos élelmezésnek és ruházatnak kell tulajdonítani. Az öngyilkos orosz katonák száma is sokkal nagyobb, mint bármely más európai seregben.

Elfogott pénzhamisítók. Szászvároson több egyént letartóztattak, kik hamis egykoronásokat és ötkoronásokat gyártottak. A hamis pénz előállításához szükséges anyagot is megtalálták. A nyomozás a legnagyobb titokban folyik s ugylát-szik, hogy a pénzhamisítás szálai Romániába vezetnek. A neveket a vizsgálat érdekében még titokban tartják. Hátszeg és Szászváros vidékén szintén számos letartóztatás várható.

A szerkesztő postája.

Pásztor. A már megkezdett közlemények miatt ebben a számban nem jöhetett. Később jöni fog, értékéből úgy sem veszít.

G. D. M. Érkává. Köszönöm, s legközelebről leadom a tárczát is. **S. E.** Vadasd. Bár tanulságos dolog, de attól félünk, hogy valaki köpenyegnek nézi és magára találja venni. Ezt pedig, úgy gondoljuk, bátyám sem akarná. Félretettük.

Nőbarát. Székelykeresztur Szó sincs róla, szívesen vennék mi akár melyik nőtől, ha röviden és tárgyilagosan hozzá szólana az új énekeskönyvhöz. Közleménye azonban nincs olyan formába öntve, hogy így leadhatnók. De, még egy más hibája is van. A nevét nem írta alá. Mi pedig csak úgy közölhetjük bárki cikkét, ha tudjuk, hogy ki írta, mert a felelősséget viselnünk kell. Nevének bejelentése mellett, természetesen, álnevet is használhat, de nekünk tudnunk kell: ki van az álarcz alatt — ha az olvasó közönség nem is tudja. Ezt izenjük a versre nézve is.

B. J. Kolozsvár. Hogy neve után a »hivatalnok« szót oda tettük: azon ne ütődjék meg. Ön hivatalnok, hogy miféle minőségben az más kérdés. A fokozat többféle. Okos ember nem ütődik meg rajta. Az okatlanok, hadd beszéljenek.

H. Sándor. Bikfalva. Az igen könnyen megesik, hogy a nyomdában elkeresztelnek valakit. A szedő előtt is, a korrektor előtt is — minthogy személyesen egyik se ismerte — jól hangzott a János név. Így esett meg a tévedés. Ha zavart nem okoz, a kézhez vételnél, kérjük nézze el, mert inkább megcsinálunk tiz ujat, mint egyet ötvenkét számmal átjavítsunk. Azonban, ha mégis kívánja, készséggel megteesszük.

Sz. J. Csik-Csicsó. A mulasztást helyre hoztuk. Ezután rendesen megy.

K. J. Felső-Tömös. Mngindítottuk a: B. A.; L. D és K. Zs. címére. Azért megy az Ön címére is. Tessék ebbe belenyugodni.

V. Gy és N. J. Középlak. Előfizetéseiket ápril 1-től kezdve számítjuk egy fél, illetve egy negyedévre. Addig a lapot ingyen küldjük. Nekünk úgy sokkal könnyebb az elszámolás.

K. I. Kaczkó. Buzgóságodat köszönöm. A lapot megindítottam. Vajha még követőkre találna!